

Föreskrifter och anvisningar 4/2012

Beräkningsgrunder för ansvarsskulden i pensionskassor

Dnr
FIVA 2/01.00/2012

Utfärdade
14.6.2012

Gäller från
1.7.2012

FINANSINSPEKTIONEN

telefon 010 831 51

fax 010 831 5328

fornamn.efternamn@finanssivalvonta.fi

www.finansinspektionen.fi

Upplysningar
Institutstillsyn/Arbetspensionsanstalter

Den juridiska karaktären av föreskrifter och anvisningar

Föreskrifter

I Finansinspektionens föreskrifter och anvisningar presenteras föreskrifterna under rubriken "Föreskrift". Föreskrifterna är bindande rättsregler, som måste följas.

Finansinspektionen meddelar föreskrifter endast med stöd av och inom ramen för rättsliga bestämmelser som ger Finansinspektionen behörighet att ge ut föreskrifter.

Anvisningar

I Finansinspektionens föreskrifter och anvisningar presenteras under rubriken "Anvisning" Finansinspektionens tolkningar av innehållet i lagar eller andra bindande bestämmelser.

Under denna rubrik presenteras också rekommendationer och andra verksamhetsanvisningar som inte är bindande. Vidare upptas här Finansinspektionens rekommendationer om hur internationella riktlinjer och rekommendationer ska följas.

Av formuleringen av anvisningen framgår när det är fråga om en tolkning och när det är fråga om en rekommendation eller annan verksamhetsanvisning. Formuleringen av anvisningarna och den juridiska karaktären av föreskrifterna och anvisningarna förklaras närmare på Finansinspektionens webbplats.

Finansinspektionen.fi > [Regelverk](#) > [Föreskriftssamling](#) > [Föreskriftssamlingens struktur](#)

Innehåll

1	Tillämpningsområde och definitioner	4
	1.1 Tillämpningsområde	4
2	Regelverk	5
	2.1 Lagstiftning	5
	2.2 Social- och hälsovårdsministeriets beslut	5
	2.3 Finansinspektionens rätt att meddela föreskrifter	5
3	Syfte	6
4	Ansvarsskuld och beräkningsgrunder	7
	4.1 Beräkning av ansvarsskulden	7
	4.2 Beräkningsgrunder	8
	4.2.1 <i>Beteckningar i beräkningsgrunderna</i>	9
	4.2.2 <i>Ansvar för löpande pensioner (exkl. belastning)</i>	10
	4.2.3 <i>Ansvar för framtida pensioner (exkl. belastning)</i>	11
	4.2.4 <i>Speciella konstanter</i>	11
5	Övergångs- och ikraftträdelse-bestämmelser	14
6	Upphävda föreskrifter och anvisningar	15
7	Ändringshistorik	16

1 Tillämpningsområde och definitioner

1.1 Tillämpningsområde

Dessa föreskrifter och anvisningar tillämpas på följande företag under tillsyn enligt lagen om Finansinspektionen:

- sådana pensionskassor enligt 3 § 1 punkten i lagen om försäkringskassor som uteslutande driver tilläggs-pensionsverksamhet
- sådana avdelningar i pensionskassor enligt 3 § 1 mom. i lagen om försäkringskassor som driver tilläggs-pensionsverksamhet.

Föreskrifterna och anvisningarna tillämpas inte på sådana pensionskassor eller avdelningar i pensionskassor som tillhandahåller frivilliga tilläggsförmåner enligt lagen om premiebaserade tilläggs-pensionsarrangemang vid pensionsstiftelser och pensionskassor (173/2009).

2 Regelverk

2.1 Lagstiftning

Dessa föreskrifter och anvisningar har samband med följande lagar och förordningar:

- lagen om försäkringskassor (1164/1992)
- social- och hälsovårdsministeriets förordning om den maximiräntesats som ska användas vid beräkning av pensionskassors ansvarsskulder och pensionsstiftelsers pensionsansvar (415/2006).

2.2 Social- och hälsovårdsministeriets beslut

Dessa föreskrifter och anvisningar har samband med följande beslut:

- allmänna beräkningsgrunder för försäkringar enligt lagen om pension för arbetstagare (STM/3400/2007), på finska.

2.3 Finansinspektionens rätt att meddela föreskrifter

Finansinspektionens rätt att meddela bindande föreskrifter bygger på följande bestämmelser:

- 79 § 2 mom., 81 § 1 mom. och 81 a § 4 mom. i lagen om försäkringskassor.
- ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om pensionskassor (97/2016) (*Given 11.10.2016, gäller från 31.12.2016*)

3 Syfte

- (1) Syftet med dessa föreskrifter och anvisningar är att
- säkerställa att pensionskassornas beräkningsgrunder för ansvarsskulden garanterar medlemmarnas, fribrevsinnehavarnas och pensionstagarnas förmåner
  - säkerställa att de variabler som ligger till grund för beräkning av ansvarsskulden, dvs. antaganden om dödsfall, förväntad livslängd och arbetsförmåga, och ekonomiska antaganden har valts med iakttagande av försiktighet.

4 Ansvarsskuld och beräkningsgrunder

- (1) Finansinspektionens rätt att meddela bindande föreskrifter bygger på följande bestämmelser:

- 79 § 2 mom., 81 § 1 mom. och 81 a § 4 mom. i lagen om försäkringskassor.

I 79 § 2 mom. i lagen om försäkringskassor föreskrivs om Finansinspektionens befogenheter att meddela föreskrifter om indexförhöjningsansvaret och i 81 § 1 mom. om Finansinspektionens befogenheter att meddela föreskrifter om beräkningsgrunderna. I 81 a § 4 mom. i lagen om försäkringskassor föreskrivs om Finansinspektionens befogenheter att meddela föreskrifter om innehållet i beräkningsgrunderna för ansvarsskulden, om skyldigheten att tillämpa betryggande och försiktiga beräkningsgrunder och om valet av de variabler och antaganden som ska ligga till grund för beräkning av ansvarsskulden.

4.1 Beräkning av ansvarsskulden

FÖRESKRIFT (styckena 2–14)

- (2) Ansvarsskulden ska enligt beräkningsgrunderna för pensionskassor beräknas på de personer som skulle inneha en andel i pensionskassans tillgångar om kassan upplöstes vid beräkningstidpunkten. Ansvarsskulden för en person ska alltid vara minst lika stor som den beräknade ansvarsskulden för fribrevsrätten vid beräkningstidpunkten. Andra avgångar utöver pensionsfall eller dödsfall får inte räknas med i ansvarsskulden.
- (3) Ersättningsansvaret ska beräknas på de personer för vilka pensionsfallet har inträffat före beräkningstidpunkten. Ansvaret motsvarar kapitalvärdet av framtida pensionsutbetalningar efter försäkringsmatematisk diskontering till beräkningstidpunkten. Ansvaret för arbetslöshetspensioner beräknas på samma sätt som ansvaret för tidsbegränsade ålderspensioner.
- (4) Premieansvaret ska beräknas på de personer för vilka pensionsfall inte har inträffat före beräkningstidpunkten. Ansvaret motsvarar kapitalvärdet av fram till beräkningstidpunkten intjänade framtida pensioner och begravningsbidrag, efter försäkringsmatematisk diskontering till beräkningstidpunkten.
- (5) För anställda arbetstagare som uppnått pensionsåldern ska ansvaret för framtida pensioner beräknas med antagandet att ålderspensionen börjar löpa genast.
- (6) Kapitalvärdena av förmånshöjningar som enligt beslut kommer att beviljas året efter beräkningstidpunkten ska räknas med i ansvaret för löpande och framtida pensioner.
- (7) Om pensionskassan räknar in en avsättning (indexförhöjningsansvar) enligt 79 § 2 mom. i lagen om försäkringskassor i sin ansvarsskuld för framtida förmånshöjningar, ska metoden

för ökning och minskning av avsättningen framgå av beräkningsgrunderna. Medräkningsbara i framtida förmånshöjningar är ökningarna i ansvarsskulden till följd av både indexvillkoret och en ökning av den pensionsgrundande lönen.

- (8) För indexförhöjningsansvaret ska en övre gräns fastställas i beräkningsgrunderna. Den kassaspecifika övre gränsen ska fastställas med hänsyn till indexvillkoret i pensionskassans stadgar, den framtida beräknade avkastningen på tillgångarna, försäkringsbeståndets sammansättning och en beräkningsränta som är betryggande på lång sikt.
- (9) För att en kassaspecifik övre gräns för indexförhöjningsansvaret ska kunna fastställas för kassan måste pensionskassans stadgar innehålla en ovillkorlig bestämmelse om den årliga indexhöjningsnivån. Alternativt måste pensionskassans premieinkomst basera sig på årliga medlemsavgifter och delägarnas inbetalningar vara diskretionära. Den framtida beräknade avkastningen på pensionskassans tillgångar ska basera sig på den rådande placeringsallokeringen vid beräkningstidpunkten och den beräknade långsiktiga avkastningen för olika tillgångsslag.
- (10) Om ingen kassaspecifik övre gräns för indexförhöjningsansvaret fastställs, får avsättningen motsvara högst 8 % av den sammanlagda ansvarsskulden för löpande och framtida pensioner.
- (11) Om ansvarsskulden innehåller ett utjämningsbelopp (utjämningsansvar), ska det högsta och lägsta beloppet samt reglerna för ökning och minskning av beloppet framgå av beräkningsgrunderna.
- (12) Om exakta värden för de fribrev som påverkar förmånsbeloppet inte finns att tillgå, ska det i pensionskassans beräkningsgrunder fastställas hur fribreven beräknas.
- (13) Om ansvarsskulden (rapporterna VL061 och VL062) beräknas med hjälp av uppskattningsformler för redovisning i bokslutet, ska uppskattningsmetoden framgå av beräkningsgrunderna.
- (14) Av beräkningsgrunderna ska vidare framgå medlemmens egen avgift och reglerna för beräkning av förmånen på basis av denna avgift, liksom reglerna för bestämning av återköpsvärdet.

4.2 Beräkningsgrunder

- (15) Den högsta tillåtna beräkningsräntan fastställs i social- och hälsovårdsministeriets förordning om den maximiräntesats som ska användas vid beräkning av pensionskassors ansvarsskulder.

FÖRESKRIFT (styckena 16–20)

- (16) Pensionskassan ska tillämpa beräkningsgrunder enligt denna föreskrift. För att garantera jämförbarhet mellan olika år bör kassan inte utan grundad anledning frånga den beräkningsmetodik som en gång valts.
- (17) Pensionskassans ansvarsskuld ska beräknas på de försäkringstekniska storheter som ingår i de allmänna beräkningsgrunderna för försäkringar enligt lagen om pension för

arbetstagare som social- och hälsovårdsministeriet den 28 november 2007 fastställt för pensionsförsäkringsbolag (STM/3400/2007), inklusive senare ändringar.

- (18) Pensionskassan ska tillämpa beräkningsgrunderna enligt avsnitt 4.2.1–4.2.4. Konstanter eller formler som avviker från beräkningsgrunderna ska dock användas om pensionskassans stadgar, försäkringsbestånd eller andra orsaker kräver.
- (19) Pensionskassan ska meddela Finansinspektionen om tillämpningen av beräkningsgrunderna enligt avsnitt 4.2.1–4.2.4 eller lämna in eventuella avvikande beräkningsgrunder, inklusive ändringar till dem, till Finansinspektionen före den tidpunkt då beräkningsgrunderna tillämpas för första gången.
- (20) Om beräkningsgrunderna innehåller sådana koefficienter vars värden fastställs separat av pensionskassans styrelse, ska de fastställda värdena lämnas in till Finansinspektionen före den tidpunkt då de tillämpas för första gången.

4.2.1 Beteckningar i beräkningsgrunderna

FÖRESKRIFT (stycke 21)

(21)

x	= den försäkrades ålder på födelsedagen år v
w	= pensionsålder enligt pensionskassans stadgar
u	= skillnad mellan år för arbetsförmågans inträde och födelseår
E	= 1.1. $v+1$ pension som ska betalas ut av pensionskassan
E^L	= belopp med vilket kassans pension kommer att minska på grund av annan förmån som börjar löpa senare
wL	= ålder från vilken kassans pension kommer att minska på grund av annan förmån som börjar löpa senare
E^{TK}	= icke intjänad del av invalidpension enligt pensionskassans stadgar
E^A	= fram till beräkningstidpunkten intjänad pension från pensionskassan
E^{AL}	= fram till beräkningstidpunkten intjänad del av förmån E^L
E^{AP}	= fram till beräkningstidpunkten intjänad familjepension från pensionskassan
E^P	= 1.1. $v+1$ familjepension från pensionskassan beräknad med antagandet att den efterlevande maken och två barn är förmånstagare
z	= $\max\{x + \frac{1}{2}, w\}$
zL	= $\max\{x + \frac{1}{2}, wL\}$

H^A	= fram till beräkningstidpunkten intjänat begravningsbidrag
y	= den efterlevande makens ålder på födelsedagen år v
T_1	= antal hela år som återstår till slutåldern för det yngsta barnets barnpension på födelsedagen år v
T_2	= antal hela år som återstår till slutåldern för det näst yngsta barnets barnpension på födelsedagen år v

Koefficienterna C_0 , C_1 och C_2 utgör delningskoefficienter för tilläggsfamiljepension som är beroende av antalet förmånstagare, pensionskassans stadgar och ikraftträdelsebestämmelserna för ArPL.

4.2.2 Ansvar för löpande pensioner (exkl. belastning)

FÖRESKRIFT (styckena 22–26)

Ansvar för löpande pensioner beräknas för räkenskapsåret per 31.12 per förmånstagare och efter pensionsslag enligt följande:

Ålderspension

$$(22) \quad V_v^A(E) = \begin{cases} E \cdot \bar{a}_{x+\frac{1}{2}} - \sum_i E^{Li} \cdot \frac{\bar{N}_{wLi}}{D_{x+\frac{1}{2}}}, & \text{när den försäkrade lyfter ålderspension 1.1. } v+1 \\ 0, & \text{i övriga fall} \end{cases}$$

Invalidpension

$$(23) \quad V_v^A(S) = E \cdot \bar{a}_{(u)+(x+\frac{1}{2}-u):w}^{ii|i}, \text{ kända pensionsfall}$$

$$(24) \quad V_v^A(S) = E^{TK} \cdot \left(\bar{A}_{x:w}(S) - \frac{1}{1+b_1} \cdot \bar{A}_{x+1:w}(S) \right), \text{ okända pensionsfall}$$

Arbetslöshetspension

$$(25) \quad V_v^A(T) = \begin{cases} E \cdot \frac{\bar{N}_{x+\frac{1}{2}} - \bar{N}_w}{D_{x+\frac{1}{2}}}, & \text{när } x < w \\ 0, & \text{i övriga fall} \end{cases}$$

Familjepension

$$(26) \quad V_v^A(P) = E^P \left[C_0 \bar{a}_{y+\frac{1}{2}} + C_1 \bar{a}_{\lceil T_1 - \frac{1}{2} \rceil} + C_2 \bar{a}_{\lceil T_2 - \frac{1}{2} \rceil} \right]$$

4.2.3 Ansvar för framtida pensioner (exkl. belastning)

FÖRESKRIFT (styckena 27–31)

Ansvar för framtida pensioner beräknas för räkenskapsåret per 31.12 per försäkrad och efter pensionslag enligt följande:

Ålderspension

$$(27) \quad V_v^V(E) = \begin{cases} E^A \cdot \frac{\bar{N}_z}{D_{x+\frac{1}{2}}} - \sum E^{AL_i} \cdot \frac{\bar{N}_{zL_i}}{D_{x+\frac{1}{2}}}, & \text{när den försäkrade inte lyfter ålderspension 1.1.v+1} \\ 0, & \text{i övriga fall} \end{cases}$$

Invalidpension

$$(28) \quad V_v^V(S) = E^A \cdot \bar{A}_{x+\frac{1}{2}:w}(S)$$

Arbetslöshetspension

$$(29) \quad V_v^V(T) = 0$$

Familjepension

$$(30) \quad V_v^V(P) = E^{AP} \bar{A}_{x+\frac{1}{2}}(P)$$

Begravningsbidrag

$$(31) \quad V_v^V(K) = H^A(1 - \delta \bar{a}_{x+\frac{1}{2}})$$

4.2.4 Speciella konstanter

FÖRESKRIFT (stycke 32)

(32) När ansvarsskulden beräknas ska följande värden av de speciella konstanterna enligt de allmänna beräkningsgrunderna användas.

Dödlighet:

$$- \text{Ålderspension, arbetslöshetspension och löpande familjepension} \quad b_2 = \begin{cases} 5, \text{ när } v - x < 1930 \\ 3, \text{ när } 1930 \leq v - x < 1940 \\ 2, \text{ när } 1940 \leq v - x < 1950 \\ 0, \text{ när } 1950 \leq v - x < 1960 \\ -2, \text{ när } 1960 \leq v - x < 1970 \\ -3, \text{ när } 1970 \leq v - x < 1980 \\ -5, \text{ när } 1980 \leq v - x < 1990 \\ -7, \text{ när } 1990 \leq v - x < 2000 \\ -8, \text{ när } 2000 \leq v - x < 2010 \\ -10, \text{ när } 2010 \leq v - x < 2020 \end{cases}$$

$$- \text{framtida familjepension och begravningsbidrag} \quad b_2 = \begin{cases} 8, \text{ när } v - x < 1930 \\ 6, \text{ när } 1930 \leq v - x < 1940 \\ 5, \text{ när } 1940 \leq v - x < 1950 \\ 3, \text{ när } 1950 \leq v - x < 1960 \\ 1, \text{ när } 1960 \leq v - x < 1970 \\ 0, \text{ när } 1970 \leq v - x < 1980 \\ -2, \text{ när } 1980 \leq v - x < 1990 \\ -4, \text{ när } 1990 \leq v - x < 2000 \\ -5, \text{ när } 2000 \leq v - x < 2010 \\ -7, \text{ när } 2010 \leq v - x < 2020 \end{cases}$$

där $v - x$ anger arbetstagarens födelseår.

Vid beräkningen av familjepensionens kapitalvärdeskoefficient räknas de storheter som ansluter sig till förmånslåtarens kön, medan storheterna i anslutning till förmånstagarer beräknas genom att använda den dödlighet som motsvarar förmånstagarerens kön.

Arbetsförmåga:

$$\begin{aligned} - \text{kapitalvärde av löpande pension} & \quad b_3 = 1 \\ & \quad b_4 = 1 \\ & \quad b_5 = 1 \\ & \quad b_6 = 1 \\ & \quad b_7 = 1 \\ & \quad b_8 = 1 \\ - \text{engångspremie för framtida pension} & \quad b_3 = 1 \\ & \quad b_4 = 1 \\ & \quad b_5 = 1 \end{aligned}$$

$$b_6 = 1$$

$$b_7 = 1$$

$$b_8 = 1$$

Förskjutningar i penningvärdet $b_{15} = 0$

Belastningen motsvarar 5 % av ansvarsskulden till bruttobelopp.

(Givet 11.10.2016, gäller från 31.12.2016)

5 Övergångs- och ikraftträdelsebestämmelser

- (1) Finansinspektionens rätt att meddela närmare föreskrifter om utökningen och användningen av indexförhøjningsansvar grundar sig på ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om försäkringskassor (97/2016). Enligt 81a § 4 mom. lagen om pensionskassor ges Finansinspektionen befogenheter att meddela närmare föreskrifter om innehållet i de grunder som används vid beräkning av pensionsansvaret.

FÖRESKRIFT (styckena 2-4)

- (2) Då indexförhøjningsansvar tillämpas för att täcka en ökning av pensionsansvaret till följd av förändringar i de lägsta ålderspensionsåldrarna som föreskrivs i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (69/2016) (pensionsreformen), ska Finansinspektionen underrättas om hur mycket pensionsansvaret ökar som en följd av de aktuella förändringarna samt hur mycket pensionskassan utökar och upplöser indexförhøjningsansvaret för att täcka ökningen av det aktuella pensionsansvaret.
- (3) Om den övre gränsen för indexförhøjningsansvaret höjs med anledning av en ökning av pensionsansvaret till följd av förändringar i de lägsta ålderspensionsåldrarna 31.12.2016, ska den övre gränsen utan förhøjning och med förhøjning framgå av beräkningsgrunderna eller motiveringarna till dem. Då indexförhøjningsansvaret har använts för att täcka pensionsansvaret, ska den övre gränsen återställas till sin tidigare nivå.
- (4) Indexförhøjningsansvar kan också användas för att täcka en ökning av pensionsansvaret som uppstår då den minskning av pensionen enligt lagen om pension för arbetstagare (förtidsminskning) som avses i 8 § 4 mom. i lagen om införande av lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (71/2016) antingen helt eller delvis kompenseras.

(Given 11.10.2016, träder i kraft 31.12.2016)

6 Upphävda föreskrifter och anvisningar

När dessa föreskrifter och anvisningar träder i kraft upphävs följande föreskrifter som meddelats av Finansinspektionen:

- Försäkringsinspektionens föreskrift av den 13 september 2006 om försäkringstekniska beräkningar och deras beräkningsgrunder för pensionskassor enligt lagen om försäkringskassor som tillhandahåller tilläggspensioner (dnr 5/002/2006).

7 Ändringshistorik

Dessa föreskrifter och anvisningar har efter att de trätt i kraft ändrats enligt följande:

Givet 11.10.2016, gäller från 31.12.2016

- *föreskrifterna och anvisningarna har ändrats med anledning av ändringarna i dödlighetsgrunden i ArPL i avsnitt 4.2.4.*

Till föreskrifterna och anvisningarna har fogats övergångs- och ikraftträdelsebestämmelser om tillämpande av indexförhöjningsansvar i samband med pensionsreformen.